

ната на художника или сабята на революционера и бореца за свобода, Николай завършва своя достоен живот на 13 февруари 1894 година, без да види осъществени двете свои най-пламенни възделения: Училището за живопис и Българската история в картини.

И колкото повече минава времето, толкова повече образите на двамата братя почват да блестят с трайната слава на всичко прекрасно, ^скоето българинът е привличал вниманието на света.

Българчето!

Когато прекратите прага на Националната художествена галерия и влезете в помещенията, където са изложени творбите на Николай Павлович, пристъпете с обич към тия картини. С тая същата обич, която е накарала художника да ги създаде, за да послужи на своя народ.

Да послужи — дори когато жертвува блескава световна слава, когато залага дори живота си, когато се отказва от всички блага, които щедро му е предлагала съдбата, за да догонва неотстъпно една своя смела замисъл: да устрои в родината си Рисувално училище.

„За да наченем увековачето на прекрасното изкужество — и въобще всички изкуства — и у нас. С това вярвам да изпълня дължността си към Отечеството ни и към ония съотечественици, които благоволиха да ме обучат и възпитат в изкуществото: г.Д-р Петър Берон Котленец и г.Антон Кирияк Цанков Свищовец.“

Защото задачата на изкуството — според Николай Павлович — е „да приведем идея вярна, истинна, в прекрасна форма“.

Николай Павлович доживя постижението на една от целите в своя живот: той видя родината си свободна.

Ама не можа да види въплъщението на другата си мечта: даването на Рисувално училище. На Българската художестве-